

BÀI PHÁT BIỂU KHAI MẠC HỘI THẢO

“Phân cấp và các sáng kiến quản trị tốt tài nguyên khoáng sản ở cấp địa phương”

*Ông Nguyễn Văn Thắng
Phó Giám Đốc Sở Công thương tỉnh Bình Định
Quy Nhơn, ngày 24/11/2014*

Kính thưa quý vị đại biểu!

Trước tiên, thay mặt lãnh đạo Sở Công Thương Bình Định, tôi xin nồng nhiệt chào đón quý vị đại biểu đã về tham dự buổi Hội thảo hôm nay với chủ đề “Phân cấp và các sáng kiến quản trị tốt tài nguyên khoáng sản ở địa phương” do Sở Công Thương là đơn vị đồng tổ chức cùng với Trung tâm Con người và Thiên nhiên thực hiện trong khuôn khổ đề án “Hỗ trợ quản trị tốt tài nguyên khoáng sản tại Bình Định” nhằm thúc đẩy hơn nữa việc trao đổi và chia sẻ kinh nghiệm trong quản lý hoạt động khoáng sản ở cấp; tôi xin gửi tới quý vị đại biểu lời chúc sức khỏe, chúc hội thảo thành công tốt đẹp.

Kính thưa quý vị

Như chúng ta biết, khoáng sản là nguồn tài nguyên không tái tạo, là nguồn của cải vô cùng quý giá mà thiên nhiên ban tặng cho mỗi quốc gia, mỗi địa phương. Quản trị tốt tài nguyên khoáng sản sẽ tạo nguồn lực quan trọng cho sự phát triển kinh tế - xã hội, góp phần giải quyết vấn đề an sinh xã hội, việc làm cho người lao động. Đồng thời, chủ động hạn chế các tác động xấu đến môi trường và các tác động tiêu cực cho xã hội. Quản trị tốt tài nguyên khoáng sản là mô hình của nền công nghiệp khai thác chế biến khoáng sản bền vững trên cơ sở khoa học, tiết kiệm và hiệu quả. Một trong những yếu tố cốt lõi ở các mô hình quản lý hiệu quả đó là sự phân cấp phù hợp trong quản lý giữa các ngành, các cấp chính quyền từ trung ương đến địa phương trong việc quản lý hoạt động và bảo vệ tài nguyên khoáng sản.

Kính thưa quý vị đại biểu

Chủ trương nhất quán của đảng và nhà nước ta về khoáng sản đã xác định: khoáng sản là tài sản toàn dân, do nhà nước đại diện chủ sở hữu, đảm bảo khoáng sản được quản lý, bảo vệ, khai thác và sử dụng hết sức hợp lý, triệt để tiết kiệm và thực sự có hiệu quả. Chủ trương đó đã được cụ thể hóa ở hệ thống văn bản quy phạm pháp luật về khoáng sản, Nghị quyết 02-NQ/TW ngày 25/4/2011 của Bộ Chính trị về định hướng chiến lược khoáng sản và công nghiệp khai khoáng đến năm 202, tầm nhìn đến năm 2030; Chỉ thị 02/CT-TTg ngày 09/01/2012 của Thủ tướng Chính phủ về việc tăng cường công tác quản lý nhà nước đối với các hoạt động thăm dò, khai thác, chế biến, sử dụng và xuất khẩu khoáng sản. Theo đó, Chính phủ thống nhất quản lý, cấp Trung ương giữ thẩm quyền cấp phép đối với các loại khoáng sản có giá trị cao, các loại khoáng sản có tính định hướng chiến lược, đồng thời phân cấp cho địa phương UBND cấp tỉnh thực hiện quản lý, cấp phép một số loại hình khoáng sản chủ yếu phục vụ cho nhu cầu phát triển của địa phương, xây dựng cơ sở hạ tầng bao gồm vật liệu xây dựng thông thường, than bùn và tận thu một số loại khoáng sản phân tán nhỏ lẻ khác. Sự phân cấp quản lý như trên đảm bảo các loại khoáng sản có giá trị cao, các khoáng sản theo định hướng chiến lược của quốc gia được quản lý một cách chặt chẽ ở cấp cao nhất nhằm phát huy tối đa giá trị, đồng thời cũng đảm bảo đáp ứng nhu cầu khai thác các loại khoáng sản thông thường phục vụ phát triển xây dựng cơ sở hạ tầng của địa phương, tận thu tối đa

các loại khoáng sản nhỏ lẻ có trữ lượng không đáng kể. Tuy nhiên, cách thức phân định thẩm quyền quản lý cấp phép cụ thể giữa trung ương và địa phương qua thời gian thực hiện đã có những những bất cập và đã được điều chỉnh phù hợp, cụ thể:

Như chúng ta biết, theo Luật khoáng sản 1996, Luật khoáng sản sửa đổi bổ sung năm 2005 quy định giao cho UBND tỉnh cấp giấy phép khai thác khoáng sản ở những khu vực nằm ngoài quy hoạch khoáng sản của cả nước và ngoài khu vực dự trữ tài nguyên khoáng sản quốc gia. Khi áp dụng, do thực tế do khách quan, công tác điều tra cơ bản để đánh giá tiềm năng khoáng sản còn hạn chế, nhiều loại khoáng sản có giá trị cao, nhiều khu vực, địa phương chưa được thăm dò để đánh giá chất lượng và trữ lượng khoáng sản từ đó công tác lập quy hoạch trung ương cũng gặp nhiều khó khăn, hầu hết các quy hoạch trung ương chỉ nêu địa danh khu vực có khoáng sản, quy mô công suất dự kiến mà chưa xác định được ranh giới cụ thể khu vực cụ thể để phân định thẩm quyền cấp phép quản lý giữa trung ương và địa phương tạo khó khăn trong quản lý, nảy sinh nhiều bất cập, hạn chế. Từ thực tế đó Luật Khoáng sản 2010 đã có những điều chỉnh phù hợp “Bãi bỏ” quy định trên, đồng thời bổ sung khu vực có khoáng sản phân tán nhỏ lẻ. Theo đó, UBND tỉnh chỉ cấp phép hoạt động khoáng sản đối với những khu vực có khoáng sản phân tán nhỏ lẻ “Đã được” Bộ Tài nguyên và Môi trường khoanh định và công bố; Tôi cho rằng đây là chủ trương hoàn toàn đúng đắn góp phần tăng cường hiệu quả hiệu quả quản lý hoạt động khoáng sản, khắc phục được một số bất cập trước đây.

Về phía địa phương:

Bình Định là một tỉnh duyên hải miền Trung có nguồn khoáng sản khá dồi dào với 282 điểm mỏ đã được điều tra nghiên cứu gồm 4 nhóm khoáng sản: nhóm khoáng sản làm vật liệu xây dựng; nhóm khoáng sản kim loại, kim loại quý; nhóm khoáng chất công nghiệp; nhóm nước khoáng, nước nóng. Trong đó, các loại khoáng sản chủ lực của tỉnh là sa khoáng titan và khoáng sản làm vật liệu xây dựng đã được khai thác và chế biến có hiệu quả, phục vụ nhu cầu của địa phương cũng như tham gia xuất khẩu. Ngành công nghiệp khai khoáng trong thời gian qua đã có nhiều đóng góp cho sự phát triển kinh tế xã hội; năm 2012 sản lượng khai thác titan đạt 580.693 tấn, có giá trị khoảng 79,7 tỉ đồng, giá trị xuất khẩu đạt 77,6 triệu USD; năm 2013 tổng sản lượng khai thác là 616.611 tấn, có giá trị khoảng 84,7 tỷ đồng, giá trị xuất khẩu đạt 61,8 triệu USD. Với khoáng sản là đá ốp lát: năm 2012 tổng sản lượng khai thác đạt 19.000 m³ có giá trị khoảng 5,7 tỷ đồng, giá trị xuất khẩu 7,0 triệu USD; năm 2013 tổng sản lượng khai thác đạt 22.000 m³, có giá trị khoảng 6,3 tỷ đồng, giá trị xuất khẩu đạt 10,9 triệu USD.

Công tác quản lý khoáng sản trên địa bàn tỉnh Bình Định trong những năm qua đã có những chuyển biến tích cực: Trên cơ sở các quy định pháp luật khoáng sản, UBND tỉnh Bình Định đã có những chỉ đạo kịp thời, ban hành nhiều văn bản, quy định rõ trách nhiệm của các cấp, các ngành; quy định rõ quyền lợi và nghĩa vụ của các tổ chức hoạt động khoáng sản, trên cơ sở đảm bảo hài hòa lợi ích giữa doanh nghiệp, địa phương và người dân nơi có mỏ, từ đó tạo sự đồng thuận trong cộng đồng và giúp cho các cơ quan chức năng của tỉnh và UBND các cấp quản lý tốt hơn tình hình khai thác khoáng sản tại địa phương.

UBND tỉnh đã Quy định cụ thể mức đóng góp xây dựng cơ sở hạ tầng địa phương của doanh nghiệp khai thác khoáng sản và phân cấp quyền sử dụng kinh phí cho địa phương quản lý. Hoàn thành việc điều chỉnh quy hoạch thăm dò, khai thác và chế biến các loại khoáng sản thuộc thẩm quyền cấp phép của UBND tỉnh, tiến hành thực hiện các công tác khoanh định các khu vực khoáng sản theo quy định của Luật khoáng sản 2010,

khoanh định khu vực không đấu giá hoạt động khoáng sản và tiến hành thực hiện công tác thu tiền cấp quyền khai thác khoáng sản. Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, trong quá trình triển khai thực hiện công tác quản lý nhà nước về khoáng sản cũng gặp phải những khó khăn vướng mắc, các văn bản triển khai chưa đồng bộ. Công tác Khoanh định và Công bố khu vực có khoáng sản phân tán nhỏ lẻ còn hạn chế. Các mỏ khai thác đá ốp lát tại Bình Định chủ yếu là đá tảng lẫn, trữ lượng không nhiều, tỷ lệ thu hồi khoáng sản trong khai thác thấp không đạt tiêu chí để đưa vào Quy hoạch khoáng sản quốc gia, nguồn kinh phí ngân sách của tỉnh cũng hạn chế để có thể tiến hành thăm dò, đánh giá trữ lượng làm căn cứ để trình Bộ Tài nguyên và Môi trường xem xét, dẫn đến khó khăn cho các doanh nghiệp khai thác và chế biến đá ốp lát trên địa bàn tỉnh về nguồn nguyên liệu;

Qua hội thảo, mong muốn các đại biểu tích cực tham gia đóng góp tham luận, chia sẻ kinh nghiệm trong quá trình quản lý hoạt động khoáng sản tại các địa phương, nhằm tham mưu UBND tỉnh triển khai thực hiện tốt hơn các chủ trương, chính sách của đảng và pháp luật của nhà nước về khoáng sản, quản lý thật tốt nguồn tài nguyên khoáng sản, để khoáng sản thực sự là nguồn lực to lớn cho phát triển kinh tế - xã hội, nâng cao chất lượng đời sống người dân. Một lần nữa, tôi xin chúc Quý vị đại biểu sức khỏe, chúc hội thảo gặt hái được nhiều thành công.

Trân trọng!